

TUUSULANJÄRVEN OHJAUSRYHMÄN KOKOUS

Aika: Torstai 14.4.2016 klo 8.00 - 10.00
Paikka: Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä
Kultasepänkatu 4 B, Kerava

Osallistujat: Erkki Kukkonen (pj.) Järvenpään kaupunki
Tuija Reinikainen (vpj.) Tuusulan kunta
Sakari Heikkilä Tuusulan kunta
Tero Taponen Uudenmaan ELY-keskus
Kari Naalisvaara Paijalan yht. vesialueen osakaskunta
Pentti Korkka Tuomalan kalastuskunta
Matti Hilli KUVES
Mauri Pekkarinen KUVES
Jaana Hietala (siht.) KUVES

Poissa: Heinä Perttu Järvenpään kaupunki
Pentti Mattila Tuusulan seudun maataloustuottajat ry
Leena Joensuu Pro Tuusulanjärvi -liike

1.
KOKOUKSEN TYÖJÄRJESTYS

Ehdotus: Jaettu asialista hyväksytään kokouksen työjärjestykseksi.

Päätös: Ehdotuksen mukainen.

2.
EDELLISEN KOKOUKSEN PÖYTÄKIRJA

Ehdotus: Hyväksytään ohjausryhmän pöytäkirja 2/2015.

Päätös: Ehdotuksen mukainen.

3.
SÄÄNNÖSTELYPATO JA KALATIE

Säännöstelypadon saneeraus ja kalatie saatiin valmiiksi syksyllä 2015 (liite 1). ÅF-Consult Oy laati alkuvuoden aikana tarjouspyyntöasiakirjat Tuusulanjärven säännöstelyluukun muuttamiseksi sähkökäyttöiseksi teräsluukuksi ja tekokoskityyppisen kalatien rakentamiseksi säännöstelypadon ohi sekä avusti luukkuhankinnan ja erillisen kalatieurakan kilpailutuksessa. Sukellus-Kotka Oy toteutti luukkutoimituksen ja padon käyntisillan uusimisen pääosin elo-lokakuussa ja VRJ Etelä-Suomi Oy kalatieurakan kaivu-, valu- ja kivetystyöt loka-marraskuussa.

Kuntien erillisrahoituksen (145 000 €) ja ELY-keskuksen (92 446 €) rahoitusosuus oli yhteensä 243 446 €. Tuusulanjärven

kunnostushanke oli varautunut osallistumaan säännöstelypadon saneerauksen ja kalatien rakentamiseen kuntien ja valtion osuuk-sien ylimenevältä osalta (OR 2/2014). Kunnostushankkeen rahoituksesta maksettiin vuonna 2014 suunnittelukuluja 5 790 €, joten hankkeen kautta rahoitettava osuus on yhteensä 82 238 €, josta 76 448,30 € toteutui vuonna 2015.

Hankkeen kokonaiskustannukset muodostuivat seuraavasti (hin-nat alv 0 %):

Sukellus-Kotka Oy:n luukkutoimitus yhteensä	120 250 €
- Luukkutoimituksen alkuperäinen urakkahinta	97 850 €
- Padon uusi käyntisilta (sovittu lisätyöksi)	14 900 €
- Kalatieurakasta aiheutuneet lisätyöt	7 500 €
VRJ Etelä-Suomi Oy:n kalatieurakka yhteensä	126 578 €
- Kalatien alkuperäinen urakkahinta	93 964 €
- Kalatien lisä- ja muutostyöt yhteensä	32 614 €
ÅF-Consult Oy:n kaikki kustannukset yhteensä	53 990 €
- Suunnittelun kiinteä kokonaishinta	19 300 €
- Avustaminen kilpailutuksissa (optiohinnat)	6 000 €
- Muutos-, kokous-, valvonta- ym. kulut	28 690 €
Elisa Oyj:n telekaapelien siirtotyöt	13 462 €
Maakuormien vastaanottomaksut kunnilta	4 124 €
Sähköaggregaatin vuokra Tuusulan Vedeltä	1 280 €
Patomuutos- ja kalatiehankkeen kokonaishinta	319 684 €

Ehdotus: Ohjausryhmä merkitsee tiedoksi kunnostushankkeen pato- ja kalatieurakan vuoden 2015 rahoitusosuuden 76 448,30 €.

Päätös: Ehdotuksen mukainen.

4. TOIMENPITEET JA NIIDEN KUSTANNUKSET VUONNA 2015

Hankkeella oli vuonna 2015 käytettävissä kuntien rahoitusta yh-teensä 269 000 € ja valtion avustusta 33 000 €, yhteensä 302 000 €. Hankkeen kustannukset vuonna 2015 olivat yhteensä 284 463 €. Vuoden 2015 ylijäämä (n. 18 000 €) on siirretty ennak-kona vuodelle 2016.

Hankkeen toimenpiteet ja niiden kustannukset vuonna 2015 oli-vat:

1. Säännöstelypadon saneeraus ja kalatie (76 448 €)
2. Hajakuormituksen vähentäminen (36 701 €)
 - 2.1 Hulevedet (4 403 €)
 - Lepolan seuranta ja hulevesien haitta-ainetutkimus
 - 2.1 Maatalous (20 149 €)
 - Mäyränojan ja Räkilänojan kuormituksen automaattinen seuranta
 - ProAgrian neuvonta, Tuusulanjärvi-klubi

- Keski-Uudenmaan maatalouden neuvontahankkeen suunnittelu ja rahoituksen haku
- 2.2. Kosteikot ja laskeutusaltaat (12 149 €)
- Rantamon vanhalla kosteikkoalueella tehtiin veden virtausta parantavia kaivutöitä
 - Rantamo-Seittelin vedenlaadun seuranta vesinäyttein
 - Rantamo-Seittelin hoitotyöt: penkereiden niitot
3. Rannat ja vesikasvit (8 190 €)
- Niitot ranta-alueilla (n. 300 m³)
4. Sedimentin kunnostus (17 257 €)
- Talvihapetus toteutettiin 30.1. - 25.3. ja kesäaikainen hapetus 2.6. - 23.9., yhdessä hapettimessa (no 1) oli toimintakatkos kaapelivian takia 11.7. - 23.7.
 - Happipitoisuuden automaattinen seuranta
 - Syvänteen happipitoisuuksia ja kaasunmuodostusta seurattiin viikoittain kesä - syyskuussa
5. Kalasto (59 107 €)
- Ankeriasistutukset 18.8 Tuusulanjärvelle ja Rusutjärvelle (yht. 5000 kpl)
 - Hoitokalastus toteutettiin kolmessa jaksossa: 6.10.- 18.10., 11.11. - 17.11. ja 1.12. - 3.12. Saalis oli yhteensä 42 500 kg ja vetokohtainen saalis oli 945 kg.
 - Kaikuluotaustutkimus ja kuhien ravintotutkimus
 - Eläinplanktonseuranta
6. Yhteiset (86 539 €)
- Yhteiset (sis. yleiskustannuslisän)

Ehdotus:

Ohjausryhmä merkitsee tiedoksi

- a) hankkeen toimenpiteet ja rahoituksen toteutuman vuonna 2015 ja
- b) ylijäämän siirtämisen ennakkona vuodelle 2016.

Päätös:

Ehdotuksen mukainen.

5.

HANKKEEN RAHOITUS JA TOIMENPITEET VUONNA 2016

Hankkeella on käytettävissä rahoitusta 228 000 €, jos ELY-keskus myöntää hankkeelle avustuksen KUVESin talousarvioesityksen suuruisena (20 000 €). Kuntien rahoitus on 95 000 €/kunta, yhteensä 190 000 €. Vuodelta 2015 siirtyi ennakkona 18 000 € (§4). Liitteenä 2 on toimintaohjelma vuodelle 2016.

Hankkeen kustannukset jakautuvat seuraavasti:

1. Hajakuormituksen vähentäminen (39 000 €)
 - Valuma-aluekunnostuksen toimenpideohjelma (12 000 €)
 - Kuormituksen seuranta (19 000 €)
 - Vanhojen kosteikkojen seuranta ja hoito (3 000 €).
 - Maatalouden vesiensuojeluhanke (5 000 €)

2. Kalasto (57 000 €)
 - Kaikuluotaus- ja troolaustutkimus (5 000 €)
 - Ravintoketjukunnostus (hoitokalastus ja petokalaistutukset) (39 000 €).
 - Tuusulanjoen ja Vuohikkaanojan sähkökalastustutkimus (1 300 €)
 - Tuusulanjärven hauenpoikastutkimus (700 €)
 - Eläinplanktonitutkimus (5 000 €)

3. Rantojen kunnostus (22 000 €)
 - Rantojen vesikasvien niitot (14 000 €)
 - Karvalehden poisto tarvittaessa (8 000 €).

4. Sedimentin kunnostus (21 000 €)
 - Hapetus (15 000 €).
 - Syvänteen happipitoisuuksien ja kaasunmuodostuksen seuranta kesä - syyskuussa (4 000 €).
 - Järven vedenlaadun seuranta (2 000 €)

Ehdotus: Ohjausryhmä hyväksyy vuoden 2016 rahoitussuunnitelman ja hoitotoimet ohjeellisena.

Keskustelu: Keskusteltiin mahdollisuudesta toteuttaa hoitokalastus joka toinen vuosi. Todettiin, että tarvetta arvioidaan vuosittain esim. sääolojen mukaan. Osakaskunnat ovat keskustelleet kevätkokouksissaan kalaistutuksista. Järveen voitaisiin kokeilla myös lohikalajien ja mateen istutusta. Pekkarinen kertoi, että mateen istutuksia on tehty 2000-luvun alkupuolella, mutta niitä rajoittaa istukkaiden loisriski. Taimenen kotouttamista Vuohikkaanojaan selvitetään kesän aikana.

Päätös: Ehdotuksen mukainen.

7. VALUMA-ALUEKUNNOSTUKSEN PITKÄN TÄHTÄIMEN TOIMENPIDEOHJELMA

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vsy on laatinut selvityksen ulkoisen kuormituksen vähentämismahdollisuuksista (luonnos 7.4.2016, liite 3). Ohjelmassa käsitellään maatalouden, hulevesien, taajamien ja haja-asutuksen jätevesien aiheuttamaa ravintekuormitusta ja niiden vähentämismahdollisuuksia.

Selvityksen kokonaishinnaksi sovittiin 8 000 € (KTR 3/2015). Toiminnanjohtaja Kirsti Lahti kertoi kunnostustyöryhmän kokoukses-

sa 2/2016, että valuma-alue selvityksen tekeminen on vienyt ennakoitua enemmän aikaa. Asiasta keskusteltiin kokouksen jälkeen ja todettiin, että erityisesti kartta-aineiston kokoaminen eri lähteistä on ollut työlästä ja selvityksen viimeistelystä voidaan tehdä lisätyötarjous. VHVSY:n tarjous saatiin sähköpostilla 13.4.:

- Karttojen päivitys Piiliojan valuma-alue muutoksen seurauksena ja karttoihin tarvittavat lupatiedot 14 h
- Hulevesiosaan liittyvä neuvottelu ja täydennys Järvenpään kaupungin hulevesitoimien osalta 2012 - 2015 sekä muut lisäykset ja stilisointi 13 h
- Maatalousosan lisäykset ja stilisointi 2 h
- Tiivistelmän kirjoitus ja koko raportin oikoluku 7 h

Yhteensä 36 tuntia á 56 €, kustannukset yht. 2 052 €.

Vuonna 2016 laaditaan koko valuma-alueen koskeva pitkän tähtäimen toimenpideohjelma. Ohjelma kattaa myös Tuusulanjärven kunnostushankkeeseen kuulumattomien toimien, kuten kuntien maatalouden toimenpiteiden, jätevesiviemärointi-investointien ja hulevesien hallintaratkaisujen edistämisen sekä näiden toteutus-aikataulun laatimisen ja kustannusten arvioinnin. Kunnostustyöryhmä on ehdottanut projektiryhmän perustamista toimenpiteiden suunnittelua varten. Ryhmän tavoitteena olisi edistää yleisten vesiensuojelutoimenpiteiden, kuten jätevesiviemäroinnin ja hulevesien kokonaishallinnan ratkaisujen toteutusta kunnissa. Työskentelyyn osallistuisi ohjausryhmän, kunnostustyöryhmän ja kuntien vesihuollon edustajia.

Ehdotus: Ohjausryhmä

- a) merkitsee tiedoksi toimenpideohjelman valmistelun tilanteen
- b) hyväksyy VHVSY:n lisätyötarjouksen (2 052 €) ja
- c) keskustelee erillisen projektiryhmän perustamisesta.

Keskustelu: Keskusteltiin erityisesti maatalouskuormituksen vähentämisen keinoista, kuten talviaikaisesta kasvipeitteisyydestä ja suorakylvöstä. Heikkilä kertoi, että kartapaikka.fi sivuston ilmakuvista voi tarkastella peltojen vihreyttä ja suojavyöhykkeitä. Taponen kertoi Tuomas Mattilan hyvistä jankkurointikokemuksista. Pekkarinen muistutti, että alavien peltojen metsitys olisi tehokas vesiensuojelukeino. Sarsalansuon pellot eivät Heikkilän mukaan ole enää tehoviljelyssä.

Laajempaa yhteistyöryhmää kuntien vesiensuojelutoimien edistämiseksi ei pidetty tarpeellisena. Kuntien investointisuunnitelmat kustannuksineen voidaan koota ja tarvittaessa viranhaltijat voisivat pitää tavata ja keskustella hankkeiden toteutusaikataulusta. Kuntien investointeja voidaan tarpeen mukaan edistää viemällä toimenpideohjelma lausunnon kuntien hallituksiin.

Päätös: Ohjausryhmä

- a) merkitsi tiedoksi toimenpideohjelman valmistelun tilanteen
- b) hyväksyi VHVSY:n lisäyötarjouksen (2 052 €) ja
- c) päätti, ettei erillistä projektityöryhmää perusteta.

8. MAATALOUDEN NEUVONTAHANKE

ELY-keskus on myöntänyt 160 000 € rahoituksen 2-vuotiselle Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen hallinnoimalle ”Viljelijälähtöiset vesiensuojelutoimenpiteet Keski-Uudellamaalla” -hankkeelle (liite 4). Tuusulanjärven kunnostushanke on varannut 5 000 € maatalouden toimenpiteisiin molempina hankevuosina (2016 ja 2017). Hankkeen toimenpiteet tarkentuvat neuvotteluissa viljelijöiden kanssa.

Hankevastaava MMM Janne Heikkinen aloittaa työt 6.4. Hanke esittäytyy viljelijöille kevään tuki-infotilaisuuksissa Mäntsälässä ja Hyvinkäällä. Ensimmäinen pellonpiennartilaisuus järjestetään 21.4.2016 Mäntsälässä. Samalla suunnitellaan hankkeen toteutusta viljelijöiden kanssa.

Ehdotus: Ohjausryhmä hyväksyy maatalouden neuvontahankkeeseen osallistumisen 5 000 €/vuosi rahoitusosuudella vuosina 2016 ja 2017 ja merkitsee tiedoksi hankkeen aloittamisen.

Päätös: Ehdotuksen mukainen.

9. TIEDOKSI

Tuusulanjärven eläinplankton tutkimuksen raportti valmistui syksyllä 2015. Raportti on lisätty hankkeen www-sivuille.

Tuusulanjärven niittourakoitsija vaihtuu, kunnostustyöryhmä valitsi urakoitsijaksi virolaisen AS Terratin, joka teki hinnaltaan edullisimman tarjouksen.

Ikkyonomiopiskelija Jari Kosonen palkataan kuntayhtymän kesätyöntekijäksi 2.5.–31.8.2016. Hänen työtehtäviinsä kuuluu mm. vedenlaadun seuranta Tuusulanjärvellä, Keravanjoella ja Lammaslammella. Hän tekee kesän aikana opinnäytetyön. Aihetta ei ole vielä päätetty. Vaihtoehtoja ovat Tuusulanjoen tai Tuusulanjärven sähkökoekalastukset sekä Tuusulanjärven hoitokalastusten yhteenvetoraportti.

Ehdotus: Merkitään tiedoksi.

Päätös: Ehdotuksen mukainen.

10.
MUUT ASIAT

11.
SEURAAVA KOKOUS

Ehdotus: Ohjausryhmä päättää seuraavan kokouksen ajankohdan.

Päätös: Seuraava kokous pidetään 22.9.2016 klo 8.00.

Puheenjohtaja

Erkki Kukkonen

Pöytäkirjanpitäjä

Jaana Hietala

Sähköinen jakelu:
Kunnostustyöryhmän jäsenet
Ohjausryhmän jäsenet
Kunnostushankkeen www-sivut